

**Οδηγός υποδοχής
και ένταξης
μαθητών και μαθητριών με
μεταναστευτική βιογραφία
σε σχολεία
Μέσης Εκπαίδευσης
της Κύπρου**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Δρ Παυλίνα Χατζηθεοδούλου-Λοϊζίδου

Προϊστάμενη Τομέα Επιμόρφωσης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΣΥΓΓΡΑΦΗ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Πιτζιολή

Φιλόλογος, Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Δρ Ειρήνη Ροδοσθένους

Επιθεωρήτρια Φιλολογικών Μαθημάτων, Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

Δρ Παυλίνα Χατζηθεοδούλου-Λοϊζίδου

Προϊστάμενη Τομέα Επιμόρφωσης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ

Για τους σκοπούς της παρούσας έκδοσης, έχουν κατατεθεί ιδέες, εισηγήσεις και δράσεις που πραγματοποιούνται ήδη σε σχολεία από τους/τις φιλόλογους που συμμετείχαν στο «Δίκτυο σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης όπου διδάσκεται η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα», μια διαδικτυακή πλατφόρμα επικοινωνίας όλων των φιλόλογων που διδάσκουν τους μαθητές και τις μαθήτριες με μεταναστευτική βιογραφία τη σχολική χρονιά 2019-2020.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Χρύσης Σιαμμάς

Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ΕΚΔΟΣΗ 2020

Εκτύπωση: Theopress

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

ISBN: 978-9963-0-9203-1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	7
1. Υποδοχή και ένταξη μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία στο σχολείο – Προϋποθέσεις	10
1.1 Αξιοποίηση υφιστάμενων δομών της λειτουργίας των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης	
1.1.1 Επιτροπή υποδοχής και ένταξης ΜΜΕΒ	14
1.1.2 Παιδαγωγική Ομάδα	15
1.1.3 Βοηθός Διευθυντής/Διευθύντρια Συντονιστής/Συντονίστρια υποδοχής και ένταξης ΜΜΕΒ	16
1.1.4 Υπεύθυνος/η Τμήματος ΜΜΕΒ	18
1.2 Αξιοποίηση της γνώσης και της εμπειρίας των εκπαιδευτικών – Καλές πρακτικές συνεργασίας	21
1.2.1 Ο/Η φιλόλογος που διδάσκει τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα	21
1.2.2 Οι διδάσκοντες/ουσες μαθήματα γνωστικού αντικειμένου	23
1.2.3 Καλές πρακτικές συνεργασίας	25
2. Απαραίτητες ενέργειες για την υποδοχή και ένταξη μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία	27
2.1 Σε επίπεδο σχολείου	
2.1.1 Προσαρμογή του ωρολόγιου προγράμματος του σχολείου	27
2.1.2 Έντυπα και ανακοινώσεις μεταφρασμένα σε μητρικές γλώσσες των ΜΜΕΒ	28
2.1.3 Συναντήσεις με γονείς/κηδεμόνες	28
2.1.4 Συλλογή πληροφοριών για τους/τις ΜΜΕΒ	31
2.2 Σε επίπεδο εκπαιδευτικού	
2.2.1 Εποπτικοποίηση	33
2.2.2 Ειδική Αίθουσα διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας	34
2.2.3 Διάγνωση δεξιοτήτων του/της ΜΜΕΒ μέσω της μητρικής γλώσσας	36
2.2.4 Δεύτερος εκπαιδευτικός στην τάξη	36

3. Ενέργειες που ενισχύουν την ολιστική προσέγγιση για την υποδοχή και ένταξη μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία	37
3.1 Ένταξη του σχολείου στο Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης των εκπαιδευτικών	37
3.2 Συμμετοχή του σχολείου στο Δίκτυο για υποστήριξη της εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής του ΥΠΠΑΝ «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών»	38
3.3 Ανάπτυξη δράσεων για ενδυνάμωση του ρόλου των γονέων/κηδεμόνων – εμπλοκή και συμμετοχή της οικογένειας στο σχολείο	39
3.4 Συμμετοχή μαθητών και μαθητριών διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης σε διαγωνισμούς	40
3.5 Εμπλοκή των ΜΜΕΒ σε σχολικές εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες μάθησης	42
Επίλογος	50
Βιβλιογραφικές αναφορές	52
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
1. Διαπολιτισμική γευστική συνάντηση - Γυμνάσιο Νεάπολης Λεμεσού	54
2. Επιτραπέζιο παιγνίδι με ζάρια «Ανθρώποις: όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί» - Γυμνάσιο Αγίου Θεοδώρου	56
3. Συμμετοχή σε θεατρική παράσταση - Λύκειο Παλουριώτισσας	58

3. Ενέργειες που ενισχύουν την ολιστική προσέγγιση για την υποδοχή και ένταξη μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία

Πέρα από τις απαραίτητες ενέργειες που έχουν ήδη αναφερθεί, συστήνεται ένα σχολείο να προβεί και σε άλλες ενέργειες που παρουσιάζονται πιο κάτω, οι οποίες διαμορφώνουν και ενισχύουν την ολιστική προσέγγιση της υποδοχής και της ένταξης και συμβάλλουν στη μεγαλύτερη διάδραση του/της μαθητή/μαθήτριας με μεταναστευτική βιογραφία στον χώρο του σχολείου.

3.1 Ένταξη του σχολείου στο Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης των Εκπαιδευτικών

Η ένταξη ενός σχολείου που υποδέχεται μεγάλο αριθμό μαθητών και μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία σε ένα πρόγραμμα επαγγελματικής μάθησης των εκπαιδευτικών του, δίνει την ευκαιρία για επιμορφωτικές δράσεις και εφαρμογές τους στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς και για συνεργασία και συνέργειες μεταξύ των εκπαιδευτικών του σχολείου εντός και εκτός της τάξης, με την υποστήριξη ενός/μίας κριτικού/ης φίλου/φίλης.

Ένας αριθμός σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης κάθε χρόνο έχει την ευκαιρία να ενταχθεί στο Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης που προσφέρει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Δήλωση συμμετοχής των σχολείων στο Πρόγραμμα κοινοποιείται κάθε χρόνο μέσω Εγκυκλίου. Περισσότερες πληροφορίες για το Πρόγραμμα, μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα *Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών* που βρίσκεται στην ιστοσελίδα του *Παιδαγωγικού Ινστιτούτου* → *εικονίδιο Επαγγελματική Μάθηση Εκπαιδευτικών* ή να αποστείλετε γραπτό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο epaggelmatikimathisi@cyearn.pi.ac.cy

3.2 Συμμετοχή του σχολείου στο Δίκτυο για υποστήριξη της εφαρμογής της αντιρατσιστικής πολιτικής του ΥΠΠΑΝ «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών»

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο πραγματοποιεί επιμορφωτικές και άλλες δράσεις στήριξης των σχολείων Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, για την εφαρμογή της αντιρατσιστικής πολιτικής του ΥΠΠΑΝ «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού & Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών». Για τον σκοπό αυτό λειτουργεί κάθε χρόνο Δίκτυο Υποστήριξης και η στήριξη των σχολείων προσφέρεται κυρίως μέσω συναντήσεων για ενημέρωση, αναστοχασμό και επιμόρφωση, γύρω από σχετικά θέματα (π.χ. διαχείριση ρατσιστικών περιστατικών, μισαναπηρισμός, διαχείριση αμφιλεγόμενων θεμάτων σχετικών με τη διαφορετικότητα, πολλαπλές μορφές ταυτοτήτων και ρατσισμού). Τα σχολεία ενημερώνονται στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς με σχετική Εγκύκλιο για την έναρξη της λειτουργίας του Δικτύου και τη διαδικασία υποβολής της συμμετοχής τους.

Στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου υπάρχει ενημερωτική σελίδα για την αντιρατσιστική πολιτική (εικονίδιο *Αντιρατσιστική Πολιτική*), η οποία εμπλουτίζεται και ανανεώνεται τακτικά. Στην ιστοσελίδα μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για τα βήματα υλοποίησης της πολιτικής, υποστηρικτικό υλικό, εκπαιδευτικό υλικό, εγχειρίδια και δραστηριότητες για την αντιρατσιστική εκπαίδευση, θεατρικά στο πλαίσιο της αντιρατσιστικής προσέγγισης κ.ά. Επιπρόσθετα, για διευκρινίσεις και άλλες πληροφορίες τα σχολεία μπορούν να επικοινωνούν μέσω γραπτού μηνύματος στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο kodikas@cyearn.pi.ac.cy

Σημειώνεται ότι τόσο η εφαρμογή της πολιτικής του ΥΠΠΑΝ για την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών, μέσω της συμμετοχής στο Πρόγραμμα Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης, όσο και η συμμετοχή του σχολείου στο Δίκτυο υποστήριξης της αντιρατσιστικής πολιτικής εντάσσονται στο πλαίσιο των επιλογών του σχολείου για υλοποίηση του Ενιαίου Σχεδίου Βελτίωσης της Σχολικής Μονάδας.

3.3 Ανάπτυξη δράσεων για ενδυνάμωση του ρόλου των γονέων/κηδεμόνων – εμπλοκή και συμμετοχή της οικογένειας στο σχολείο

Οι σχέσεις που διατηρεί το σχολείο με τις οικογένειες των μαθητών/μαθητριών του αποτελούν καθοριστικές συνιστώσες της ποιότητας της εκπαίδευσης που παρέχει το σχολείο (Συμεού, 2008). Οι περισσότεροι γονείς/κηδεμόνες, μετανάστες/μετανάστριες ή πρόσφυγες, διστάζουν να έρθουν σε επαφή με το σχολείο, να πάρουν μέρος σε δραστηριότητές του, να αναπτύξουν σχέσεις μεταξύ τους, με τους Κύπριους γονείς/κηδεμόνες ή με τους/τις εκπαιδευτικούς των παιδιών τους. Οι λόγοι που συμβαίνει αυτό είναι πολλοί. Κάποιοι δυσκολεύονται να επικοινωνήσουν λόγω του ότι δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, κάποιοι λόγω έλλειψης χρόνου ή λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος για την εκπαίδευση των παιδιών τους. Κάποιοι, βέβαια, και λόγω έλλειψης νόμιμων πιστοποιητικών παραμονής στην Κύπρο (Ιωαννίδου, 2018).

Για να επιτευχθεί η επικοινωνία με όσο το δυνατόν περισσότερους γονείς/κηδεμόνες, για να εμπιστευτούν το σχολείο και να φανεί έμπρακτα η ανάγκη για πιο ουσιαστική επαφή με τους γονείς/κηδεμόνες, που, εν τέλει, θα βοηθήσει το σχολείο για τυχόν ζητήματα συμπεριφοράς, επίδοσης και απουσιών των μαθητών/μαθητριών, είναι καλό το σχολείο να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες:

Ο/Η Υπεύθυνος/η Τμήματος να επιδιώκει **συχνή επικοινωνία** με τους γονείς/κηδεμόνες, όχι μόνο όταν υπάρχει κάποιο ζήτημα, αλλά και για να αναφέρει κάποια πρόοδο του παιδιού, τη συμμετοχή σε μια ομαδική εργασία κ.λπ. Με αυτό τον τρόπο η επικοινωνία με το σχολείο δεν είναι πάντα αρνητική εμπειρία και οι γονείς/κηδεμόνες ενθαρρύνονται να επικοινωνούν με το σχολείο με δική τους πρωτοβουλία.

Οργάνωση μιας πρώτης **συνάντησης υποδοχής και γνωριμίας** γονέων/κηδεμόνων και μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία με τους χώρους του σχολείου και με τους/τις εκπαιδευτικούς, πριν την έναρξη των μαθημάτων στην παρουσία διαμεσολαβητών/διαμεσολαβητριών.

Διοργάνωση **κοινών δράσεων συνεργασίας** μεταξύ μαθητών/μαθητριών και γονέων/κηδεμόνων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης.

Στόχος είναι:

- η αξιοποίηση του μορφωτικού κεφαλαίου των μαθητών/μαθητριών και των γονέων/κηδεμόνων των μειονοτικών ομάδων (συμπεριλαμβανομένων των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ταλέντων που φέρουν ήδη από τη χώρα προέλευσής τους)
- η βελτίωση των μαθησιακών επιδόσεων όλων των μαθητών/μαθητριών
- η συνειδητοποίηση τόσο από τους γονείς/κηδεμόνες όσο και από τους/τις μαθητές/μαθήτριες και τους/τις εκπαιδευτικούς πολιτισμικών ομοιοτήτων (Κεσίδου, 2008).

Η διοργάνωση τέτοιων δράσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς αγγίζει όχι μόνο τη γνωστική αλλά και τη συναισθηματική σφαίρα της προσωπικότητας των μαθητών/μαθητριών. Αυτό σημαίνει περισσότερες πιθανότητες επίδρασης στις αντιλήψεις ή και στις στάσεις των μαθητών/μαθητριών (Κεσίδου, 2008). Στα σχολεία μας αυτή η σημαντική πτυχή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης παίρνει συχνά τη μορφή εκδηλώσεων διαπολιτισμικού χαρακτήρα με τη συμμετοχή, σε αρκετές περιπτώσεις, ολόκληρου του σχολείου, όπως στην περίπτωση του Γυμνασίου Νεάπολης (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1).

3.4 Συμμετοχή μαθητών και μαθητριών διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης σε διαγωνισμούς

Η συμμετοχή σε διαγωνισμούς είναι μία εκπαιδευτική και παράλληλα δημιουργική διαδικασία που βοηθά στη συνεργασία των μαθητών/μαθητριών μεταξύ τους και με τους/τις εκπαιδευτικούς, στην ανταλλαγή ιδεών και στη δημιουργία κοινού παραγόμενου. Πιο κάτω καταγράφονται οι εμπειρίες των ίδιων των εκπαιδευτικών για την αξία της συμμετοχής σε τέτοιου είδους δράσεις:

Το **Περιφερειακό Γυμνάσιο Κοκκινότριμιθιάς** συμμετείχε στον Διαγωνισμό «Ελλάδα, Κύπρος, Ομογένεια: Εκπαιδευτικές γέφυρες» με ομάδα ΜΜΕΒ.

“...αυτό που εντοπίζω, μέσα από τη διαδικασία αυτή, είναι ότι οι μαθητές/μαθήτριες το απολαμβάνουν και βάζουν πάντα ως στόχο τη διάκριση, γεγονός που με οδηγεί από την αρχή στην κατάκτηση του εκπαιδευτικού μου στόχου, του ομαδικού πνεύματος και των ίσων ευκαιριών στη μάθηση και τη χαρά”.

Το κίνητρο για συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών σε διαγωνισμούς, έδωσε την αφορμή για μάθηση, μέσω δημιουργικών εργασιών, και στο **Γυμνάσιο Αγίου Θεοδώρου**.

“...στο πλαίσιο του μαθήματος της Ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας, σκεφτήκαμε ότι το παραμύθι είναι το καταλληλότερο και πιο γνωστό σε όλους λογοτεχνικό είδος για να μελετήσουμε.

Μέσα από συζήτηση καταλήξαμε ότι θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να διασκευάσουμε στα ελληνικά ένα παραμύθι, να το εικονογραφήσουμε και να το μεταφράσουμε σε τρεις γλώσσες, με σκοπό τη δημοσίευσή του στην εφημερίδα του σχολείου μας και κατ' επέκταση τη συμμετοχή μας στον διαγωνισμό «Βιβλιομανία». Έτσι, μέσα από ιδεοθύελλα, καταλήξαμε στην επιλογή του παραμυθιού «Σεβάρ ο Θαλασσινός: το πρώτο ταξίδι» και... αμέσως πιάσαμε δουλειά!”.

Ολόκληρο το παραμύθι είναι προσβάσιμο στο: <https://documentcloud.adobe.com/link/review?uri=urn%3Aaaid%3Ausc%3AUS%3A7a66ee89-905e-400e-9dd5-00b8fe45bc33>

Ομάδα του επιπέδου Α1 του **Γυμνασίου Αγίου Θεοδώρου** τη σχολική χρονιά 2017-2018 δημιούργησε το επιτραπέζιο παιχνίδι με ζάρια «Ανθρώποις: όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί», το οποίο απέσπασε το 1ο παγκύπριο βραβείο στον Διαγωνισμό Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας «Ιδεοδρόμιο».

“Ο στόχος ήταν η δημιουργία ενός δημιουργικού και ευχάριστου παιχνιδιού με εκπαιδευτικό χαρακτήρα για θέματα αποδοχής και διαχείρισης της διαφορετικότητας, καθώς και της ανάπτυξης της ομαδικότητας και της συνεργασίας”.

Το παιχνίδι παρουσιάζεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. Ολόκληρο το παιχνίδι και οδηγίες για το πώς παίζεται για να αξιοποιηθεί στην τάξη είναι προσβάσιμο στο: <https://documentcloud.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:7d2f3010-49cf-4e68-9fc4-55d582cd7907>

3.5 Εμπλοκή των ΜΜΕΒ σε σχολικές εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες μάθησης

Μια ευκαιρία για γνώση των διαφόρων πολιτισμών που εκπροσωπούνται στο σχολείο μέσα από τους μαθητές και μαθήτριες με μεταναστευτική βιογραφία είναι οι εκδηλώσεις του σχολείου και καταδεικνύουν ότι οι πολιτισμικές διαφορές, καθώς και η γλωσσική ποικιλότητα αποτελούν πλούτο και όχι έλλειμμα και συμβάλλουν στη συμπερίληψη όλων των παιδιών στο σχολείο. Βέβαια είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι οι εκδηλώσεις αυτές δεν πρέπει να είναι μεμονωμένες και να παγιδεύουν το σχολείο σε μια φοκλόρ προσέγγιση της μεταναστευτικής/προσφυγικής ταυτότητας και της πολυπολιτισμικότητας (Fish, 1997). Αντίθετα θα πρέπει να εντάσσονται λειτουργικά στο σχολικό πρόγραμμα και να λειτουργούν ως αφορμή για ανάδειξη των βιωμάτων των παιδιών μέσα από συνεργασίες, αποφυγή στίγματος και ως το έναυσμα για την αναζήτηση όμοιων και διαφορετικών στοιχείων και την ερμηνεία της πολλαπλότητας ταυτότητας και χαρακτηριστικών στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης ανθρώπων στον χρόνο και τον χώρο (Ανδρούσου, 2005).

Η διαπολιτισμική προσέγγιση δεν είναι «εκπαιδευτική πρακτική» που περιορίζεται σε απλές προτάσεις οργάνωσης και σχεδιασμού της διδασκαλίας και των εξωδιδασκτικών δράσεων του σχολείου. Αντιπροσωπεύει περισσότερο μια συνολική πρόταση που επεκτείνει και ασκεί κριτική και αμφισβήτηση στις βασικές ηθικές και φιλοσοφικές αρχές της εκπαίδευσης. Αυτό που αποκαλείται «διαπολιτισμική πρόθεση» περιλαμβάνει ένα φάσμα αλλαγών που εκτείνονται από τις εκπαιδευτι-

κές δομές και τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού συστήματος έως το επίπεδο των διδακτικών πρακτικών και την ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων που βασίζονται στην ισότητα και τη δικαιοσύνη (Maniatis, 2012).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται σύντομα ορισμένες τέτοιες προσπάθειες, όπως έχουν καταγραφεί στη διαδικτυακή πλατφόρμα επικοινωνίας *Δίκτυο σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης όπου διδάσκεται η Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα*, στην οποία συμμετέχουν όλοι/όλες οι φιλόλογοι που διδάσκουν τους μαθητές και τις μαθήτριες με μεταναστευτική βιογραφία τη σχολική χρονιά 2019-2020.

Γυμνάσιο Παλουριώτισσας:

“ την προηγούμενη χρονιά οργανώσαμε ένα συνέδριο, στο οποίο συνεργάστηκαν παιδιά της μεταναστευτικής τάξης με γηγενείς μαθητές του σχολείου. Πολλοί διάλεξαν φίλους και φίλες τους που γνώρισαν στο σχολείο, παρουσίασαν τις χώρες τους και χόρεψαν χορούς της πατρίδας τους. Πολύ συγκινητική ήταν και η απαγγελία της «Ιθάκης» του Καβάφη σε μητρικές γλώσσες των παιδιών ”.

Στόχος ήταν η συνεργασία μεταξύ παιδιών, η ανάδειξη του κοσμοπολιτισμού και της οικουμενικότητας του ποιητή και η ανάδειξη κοινών, όμοιων και διαφορετικών μοτίβων στη θεματολογία, τη μουσική και την κίνηση των βιωμάτων των παιδιών.

Λύκειο Αποστόλων Πέτρου και Παύλου:

“ στο πλαίσιο της λειτουργίας του Ομίλου Καλών Τεχνών, που ήταν ενταγμένα τα κορίτσια μου, με συνεργασία της καθηγήτριας της Τέχνης, ζωγράφισαν τις σημαίες των χωρών καταγωγής του μαθητικού πληθυσμού σε τοίχους περίφραξης της αυλής του σχολείου”.

Στόχος ήταν η συνεργασία μεταξύ των παιδιών για την αισθητική εικόνα του σχολείου τους, η δημιουργία της αίσθησης του ανήκειν και η ανάδειξη του γλωσσικού και πολιτισμικού πλούτου του σχολείου.

Περιφερειακό Γυμνάσιο και Λύκειο Λευκάρων:

Σε ένα διαφορετικό πλαίσιο, που τους προσφέρει η ευελιξία της τοπικής κοινότητας, οι υπεύθυνοι για τους/τις ΜΜΕΒ διοργανώνουν βιωματικά μαθήματα, με θέμα, για παράδειγμα, το υγιεινό πρόγευμα. Σε αυτά συνδυάζεται η θεωρία με την πράξη, αφού οι εκπαιδευτικοί πηγαίνουν με τα παιδιά στην υπεραγορά, ψωνίζουν τα υλικά και ακολούθως ετοιμάζουν το υγιεινό πρόγευμα στην αίθουσα οικιακής οικονομίας. Όταν διδάσκουν τη θεματική ενότητα για τα επαγγέλματα, οργανώνουν περίπατο στα Λεύκαρα και επίσκεψη σε παραδοσιακά εργαστήρια, για να γνωρίσουν τα παιδιά τα επαγγέλματα, αλλά και να κάνουν εξάσκηση στα ελληνικά, αφού κάνουν τα ίδια ερωτήσεις στους επαγγελματίες.

Οι δραστηριότητες αυτές, δομημένες εκ των προτέρων και σχεδιασμένες σωστά, διευκολύνουν ώστε η εκμάθηση της γλώσσας να πλαισιώνεται, να γίνεται βιωματική και να αποκτά νόημα για το παιδί.

Περιφερειακό Γυμνάσιο και Λύκειο Λευκάρων:

Οργανώνονται, μεταξύ άλλων και παζαράκια, στα οποία πωλούνται διάφορες κατασκευές των παιδιών. Με τα χρήματα που μαζεύονται, οργανώνεται συνήθως μια εκπαιδευτική επίσκεψη σε έναν χώρο που συνδέεται με την ιστορία και τον πολιτισμό της Κύπρου, όπως για παράδειγμα στην Πέτρα του Ρωμιού.

Στόχος είναι η συνεργασία των παιδιών, η ανάδειξη ποικίλων δεξιοτήτων, πέρα από τη γλωσσική-ακαδημαϊκή και η επίτευξη κοινού σκοπού, στη βάση των ίσων ευκαιριών στη συμμετοχή στη σχολική και κοινωνική ζωή.

Γυμνάσιο Αγίου Βασιλείου:

Έγινε καταγραφή συνταγών από τις χώρες προέλευσης των ΜΜΕΒ, οι οποίες εκδόθηκαν σε επιτραπέζιο ημερολόγιο και πωλήθηκαν. Τα έσοδα χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά λογοτεχνικών βιβλίων και άλλου αναγκαίου εκπαιδευτικού υλικού για την αίθουσα διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

Παράλληλα οι συνταγές μπορούν να αξιοποιηθούν για ανάδειξη στοιχείων όπως οι κοινές αναφορές σε υλικά (π.χ. ρύζι, ψωμί), η προσαρμογή των επιλογών στον χώρο και στον χρόνο (π.χ. ζεστή σούπα ή κρύο γιαούρτι), η αλληλεπίδραση ανθρώπων και η δημιουργία και εξέλιξη νέων συνταγών και συνηθειών κτλ.

Γυμνάσιο Αγίου Βασιλείου:

Στο πλαίσιο διαθεματικών εργασιών έγινε έρευνα για τις χώρες καταγωγής όλων των μαθητών και μαθητριών του σχολείου, όχι μόνο των ΜΜΕΒ, ζωγραφίστηκαν σημαίες και στον χρόνο του διαλείμματος παρουσιάστηκαν οι χώρες, καθώς και τραγούδια.

Στόχος ήταν να εμπλακούν οι μαθητές και μαθήτριες του σχολείου σε δραστηριότητες που αφορούν το σχολείο ως σύνολο και που δίνουν την ευκαιρία να αναδειχθούν άλλα ταλέντα όλων των παιδιών, όπως η τέχνη και η μουσική, χωρίς το εμπόδιο της γλώσσας.

Γυμνάσιο Αγίου Βασιλείου:

Το σχολείο αξιοποίησε τη λογική του μέντορα ένταξης από την κοινότητα (community mentor) (DCSF, 2008). Προσκλήθηκε ο Κενυάτης αθλητής Ανδρέας Μισιάρας και μίλησε σε ομάδα μαθητών/μαθητριών του σχολείου για τις δικές του εμπειρίες, όταν πρωτοήλθε στην Κύπρο. Οι μαθητές/μαθήτριες του προγράμματος εκμάθησης της Ελληνικής του επιπέδου Α2 τον προλόγισαν, ετοίμασαν παρουσίαση σχετική με τη ζωή του και του πήραν συνέντευξη.

Η παρουσία του επηρέασε θετικά τους/τις ΜΜΜΒ γιατί, όπως είπαν τα παιδιά, το παράδειγμά του αποδεικνύει πως μπορούν να ενταχθούν και να διακριθούν σε μια χώρα που δεν είναι η πατρίδα τους.

Γυμνάσιο Παλουριώτισσας

Η χρησιμότητα των επισκέψεων σε διάφορους χώρους και εκδηλώσεις αναδεικνύεται, μέσω της παρακολούθησης, από ομάδα μαθητών και μαθητριών του σχολείου, αγώνων του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Μπιλιάρδου κάτω των δεκαεννιά (19).

Τέτοιες ενέργειες προσφέρουν στα παιδιά που μαθαίνουν μια δεύτερη γλώσσα τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε μια δραστηριότητα, για την οποία η γλώσσα δεν είναι εμπόδιο, γεγονός που τους προσφέρει αυτοπεποίθηση. Παράλληλα μπορεί να αποτελέσει σημείο αναφοράς για γλωσσικούς στόχους.

Λύκειο Παλουριώτισσας:

“Τα οφέλη από το σχολικό θέατρο έχουν αναλυθεί και αναπτυχθεί από πολλούς ειδικούς”.

Η εμπλοκή των μαθητών στη θεατρική παράσταση του σχολείου τους, παρέχει γνώσεις, παιδεία, καλλιεργεί δεξιότητες και οδηγεί στην κοινωνικοποίηση (Γραμματάς, 2004: 18). Είναι, επομένως, αναμενόμενο να αποδειχτεί ιδιαίτερα ευεργετική για τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία, που έχουν, συνήθως, μεγαλύτερη ανάγκη για εκτόνωση από την πιεστική πραγματικότητα (Παπαδόπουλος, 2010: 64), λόγω του τραύματος που φέρουν ως άτομα που έχουν να αντιμετωπίσουν πλήθος δυσκολιών (Παπαδόπουλος, 2019: 66).

Εκτενής παρουσίαση της δράσης γίνεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.

